

## ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.  
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,  
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

## TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

## INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr.  
a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăcii Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumerează și la poșta și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază

Numeri singuratici à 5 cr. se vând la Tipografia, soc. pe acțiun

## Invitare de abonament

la

## „TRIBUNA“

Cu 1 Ianuarie 1898 v. încep  
nouve abonamente lunare, quar-  
tale, semestrale și anuale.Domnii abonații sunt rugați  
a grăbi ou reînnoirea abonamen-  
telor lor, pentru regulata expediție  
a foii.Abonamentele se fac prin  
mandate postale și numai pentru  
un timp, care începe cu prima și  
se termină ou ultima lună, după  
stilul vechiu.Abonamentul anual costă . . . 14 fl. — cr.  
Abonamentul semestral . . . 7 fl. — cr.  
Abonamentul trimestral . . . 3 fl. 50 cr.  
Abonamentul lunar costă . . . 1 fl. 20 cr.Este în interesul dlor abo-  
nații, oa adresele se fie însemnate  
oât se poate de corect și legibil.  
Domnii abonații vechi sunt ru-  
gați a lipi pe mandatul postal  
adresa tipărită dela fâșiile, în  
oare li-s'a trimis „Tribuna“ până  
acum.

## Administrațiunea.

## Luptele Românilor.

XV.

Spre ideal.

(\*) Am schițat luptele politice ale Românilor de un secol și jumătate încoace, arătând, pe scurt, diferitele lor faze și rezultatele la care au dus. Se înțelege dela sine, că această schiță e departe de a fi completă; ea cuprinde în linii mari numai câteva momente principale ale acestor lupte, niște simple contururi, în lăuntrul cărora cei cari ne-au urmărit vor pune, de sigur, luminele și umbrele de lipsă; noi, în definitiv, în ce privește partea istorică a acestor lupte, nici n'am voit să facem altceva, decât evocarea unor fapte din trecutul luptelor pentru redșteptarea noastră națională.

Un lucru ni-se pare că reese, cu toate aceste, limpede din aceste fapte și lupte, și anume, că națiunea română a tins întotdeauna spre un ideal, într'un chip conștient, cu măsură acomodată împrejurărilor, liniștită, sigură și demnă. Pe unele locuri o întâlnim mai agitată, pe alte locuri rămânând într'un fel de expectativă; dar' totdeauna când își reia activitatea, ea înoadă firul evenimentelor și continuă de unde a încetat pentru un moment.

Închipuiți-vă un luntraș pe o apă agitată. El pornește cu barca spre alte țermuri, ca să ajungă sub căldura unui soare mai generos și mai bun. Cât marea e liniștită, el vislește cu putere spre țința ce 'și-a propus. Când vântul vine furios și ridică talazuri amenințătoare, luntrașul vislește, luptă, își încordează brațele vînjoase și bravează urgia mării agitate. Ear' când apa se tulbură, când ceva neobișnuit se întimplă în atmosferă, când vremea e a furtună, dar' nu se știe din ce parte vântul are să vie ca să răscolească din nou adâncurile apelor, luntrașul se oprește un moment, se odihnește, își refăce puterile, dă un moment de repaos mușchilor încordați, — și privește vecinic înainte, la țința sa luminoasă, la idealul seu fermecător, cătră care a doua zi se va îndruma earăși pe calea cea mai bună și mai ferită de primejdii.

Luntrașul a fost națiunea română în lupta sa de-alungul veacurilor; țința cătră care s'a îndrumat, idealul seu, e

libertatea în care se respire și se se desvoalte liniștită; valorile sunt dușmanii sei, cari se încearcă să o oprească din cale.

Cu toate valorile dușmănoase, luntrașul își va ajunge țința, căci e deschis la minte și la inimă și are brațe vînjoase; — în ciuda tuturor obstacolelor ce 'i-se pun în cale, națiunea română își va atinge idealul, căci are voința, cuminența și țința de a-l urmări cu statornicie, și de a nu-l perde nici chiar în clipele cât se reculege și se pregătește pentru lupte noue.

Nimic nu ne depărtează mai mult de realitatea adevărată a lucrurilor, — o repetăm, — decât orizonturile înguste, ce punem vederilor și judecății noastre. Un fapt, privit și considerat în sine, e un fapt; dar' o înșirare de fapte alcătuește o direcție, un sistem, când faptele acelea nu sunt numai întâmplătoare și când există între ele o legătură de causalitate. Și, în politică mai ales, nu ne este iertat să ne închidem în orizonturi înguste și să considerăm faptele numai în ele și pentru ele, dacă nu voim să ne rătăcim și să riscăm a avé asupra unei singure chestiuni tot atâtea opinii câte mici orizonturi parțiale ne deschid faptele vecinic schimbăcioase, care se perindează, se ciocnesc, se contrazic și se armonizează earăși, pentru a înodă firul evenimentului, ce se desfășură sub ochii nostri în multiple și varii manifestări. Politică, într'un cuvânt, e istoria momentelor trecătoare din viețea durabilă a popoarelor; și de aceea trebuie să judecăm politica, pentru a o înțelege bine, în înșirarea istorică a evenimentelor, pentru-că numai astfel vom găsi adevărata soluțiune a unor întâmplări ce ni-se par când neînțelese și când descurajatoare, dacă le privim și le judecăm izolat, pentru sine.

Așa, pesimiștii nostri spunși cred că Românii stau rău; noi, din contră, fără a fi optimiști, pretindem și credem că stau foarte bine, mai bine decât totdeauna. De unde provine această deosebire de vederi? De acolo, că ei nu compară cu nimic starea de astăzi a poporului român, sau o compară cu starea în care se găsec alte popoare cu o dezvoltare veche, sau poate cu idealul ce-l au în această privință; noi, din contră, luăm lucrurile așa cum se petrec, și comparăm starea de astăzi a poporului român cu cea de ieri, cu aceea de acum câțiva ani și câteva decenii în urmă, — ear', procedând așa, sîntem nevoiți să constatăm progrese uriașe, atât din punctul de vedere moral, cât și din punctul de vedere material, sîntem nevoiți să recunoaștem în națiunea română o națiune în plină și temeinică dezvoltare, având înainte-și un viitor frumos și sigur. Ce ar fi devenit până astăzi această națiune atât de bine înzestrată, dacă la fiecare pas și în fiecare moment al vieții sale nu 'i-s-ar fi pus atâtea pedeci!

Învățătura ce trebuie să tragem din dezvoltarea istorică a cauzei noastre este că ea are rădăcini adânci, într'un trecut destul de îndepărtat și că s'a dezvoltat, încetul cu încetul, când mai lent, când mai sgomotos, dar' necurmat și consecvent, în mijlocul și în contra împrejurărilor grele prin care a trecut. Așa fiind, o asemenea cauză nu poate nici astăzi să fie la dispoziția nimerei, pentru-că nu există om și putere care să o oprească și să o stavilească în cursul ei. Cine 'și-a închipuit una ca aceasta, a făcut o greșeală politică, — cea mai mare greșeală. Causa română e a poporului român; nimeni n'o poate monopoliza pe seama sa, și nimeni nu poate pretinde că acest popor s'a învoit cu soartea ce 'i-au creat dușmanii lui și a depus armele, — sau dacă va pretinde una ca aceasta se va înșela amar, de oare-ce poporul românesc, mai tare și mai pregătit decât întotdeauna, își va relua calea și va reintra în lupta sfântă ce a întreprins-o pentru

a-și cuceri libertatea de a se desvolta naționalicește, așa cum simte și înțelege el.

Să nu se iee deci apatia momentană, și — mai mult aparentă, decât reală, — la rău înțeles, și nimeni să nu se grăbească a intona imnuri funebre pentru cauza națională. Vom vedé, din contră, în articolul următor, — cu care vom încheia seria, — că sîntem de parte de a ne găsi într'o situațiune politică desperată și că chestiunea națională, cu putere elementară, tinde cătră desnodământul seu atât de mult dorit și atât de mult așteptat.

## Meetingul din București.

Despre meetingul de protestare în contra maghiarisării, ținut la București, primim următoarea telegramă:

București, 26 Decembrie n.

Meetingul conchemat de comitetul „Ligei“ și comitetul național studentesc a reușit grandios. Din sala s'a pornit procesiune de demonstrație. Manifestanții au fost oprîți în mersul lor pe calea Victoriei de poliție. Reînțorși au mers la statua lui Mihail-Viteazul, în fața universității. Aci s'au rostit discursuri, apoi conductul s'a dus la Ligă făcând ovațiuni comitetului. A asistat un public de zeci de mii. Mare entuziasm.

Sibiu, 27 Dec. n.

„Federalismul național“. Sub acest titlu *Deutsches Volksblatt* (Viena) dela 22 Dec. publică un remarcabil prim-articol, care face începutul unei serii de expuneri asupra modurilor de rezolvare a marilor chestiuni naționale, cari preocupă Austria și întreagă moarhia.

Vom căuta se dam în traducere acest articol de mare importanță și pentru noi.

Chestiunea națională în corpurile legiuitoare române. Cu prilejul dezbaterii asupra adresei de răspuns la mesajul de tron, s'au rostit atât în senat, cât și în cameră discursuri importante pentru chestiunea națională. Vom da în numerii următori părți din aceste discursuri.

Un fapt penibil, cum a fost absența tuturor arhierilor nostri greco-catolici din casa magnaților, atunci când era vorba de maghiarisare și combaterea ei, un fapt ca acesta nu este iertat nici a fi trecut cu vederea, nici a fi tratat cu ușurință ori răutate. S'a făcut și una și alta. Unii trec peste el, ca-și când n'ar fi fost nimica, ori îl tractează cu o ușurință naivă. Alții îl iau prilej de a-și arăta de nou răutatea și îngustimea de inimă și vederi.

Noi am înregistrat la timpul seu faptul și am constatat fără rezervă, că a făcut „cea mai mare impresie posibilă“. De atunci au trecut zile multe și Românii toți se mai întreabă și azi nedumeriți: „Ce-i cu arhierii nostri uciți? De ce au absentat dela locul lor?“

Nu se poate exprima durerea, fadoiala și îngrijirea ce a produs acest fapt, mai ales între Românii gr.-catolici. Am auzit, dela bărbai distinși, părerea, sau mai bine zis planul de a face o interpelație iscalită cătră chiar Preasfințitul Părinte, pentru a afla explicarea acestui inexplicabil fapt...

În fața acestei stări am așteptat cu nerăbdare „Unirea“, ca să aflăm cu o zi mai înainte explicarea dorită, în interesul cauzei și în interesul însuși al arhierilor nostri.

Ei bine, „Unirea“ tractează chestiunea cu o ușurință nevrednică, și alături cu un cinism împrumutat dela ziarele ungurești.

În meritul lucrului „Unirea“ scrie, incidental, într'un răspuns polemic următoarele: „Noi nu știm, ce a îndemnat pe arhierii nostri, să nu iee parte la ședința aceea

a casei magnaților. Ei în sfîrșit nu sînt datori, să ne descopere nouă scopurile și motivele sele.

„De altmîntea credința noastră e, că bine au făcut, că nu s'au înfățișat în casa magnaților, ca să protesteze. — Nu Șașii au să ne fie nouă pildă pentru atitudinea noastră“.

Așa opinează „Unirea“. Și noi zicem, asta e cel puțin o ușurință nedemnă de un organ bisericesc: într'o chestiune, ce atinge o biserică întreagă și neliniștește conștiința unui neam întreg.

Cu atâtea chestiunea nu se poate trece dela ordinea zilei, și felul cum e tratată de „Unirea“ nu face decât să provoace indignarea Românilor credincioși ai bisericii gr.-cat.

Că „Unirea“ crede, că bine au făcut arhierii absentând dela un post, unde totdeauna au fost, în tenoarea datorinței de păstori, ear' nu urmând pilda Șașilor, — asta ne împoartă cu atât mai puțin, că „Unirea“ nici nu încearcă a-și întemeia „credința“ sa pe oare-cari argumente, și apoi față cu această „credință“ mai stă convingerea generală a Românilor, că rău au făcut arhierii nostri absenți, și și mai rău fac lăsând lumea în nedumerire și neclarificată asupra motivelor acelei absentări.

Pentru-că dacă nu sînt datori arhieriei „să descopere“ „Unirei“ motivele absentării, ea era datoare să caute acele motive și să le expună și sînt datori arhieriei înșiși bisericii lor proprii, și și mai rău fac lucruri neobișnuite și potrivite a provoca nedumeriri.

Și noi mai credem încă, că arhierii români vor explica această ținută a lor. Revenim la „Unirea“, pentru-că am amintit de cinism, și la ea ne-am gândit.

Paralel cu cele de mai sus „Unirea“, bagheamă spre a „explica“ ținuta arhierilor hulește manifestațiunea dela Sibiu în contra maghiarisării. Pornind dela un prea frumos articol de propagandă al „Tribunei Poporului“, în care se face amintire de luptele primilor creștini, „Unirea“ află ridicolă asemănarea luptei noastre cu a creștinilor din primele veacuri.

„Colo arena — scrie „Unirea“ — aci „Paukiewicz“, colo sânge de martir, aci desfacerea câtorva butoaie de bere“.

Și pe tema aceasta „Unirea“ ajunge a scrie despre „sfîrșitul acela rușinos al adunării din Sibiu“.

Noi trebuie să regretăm din adâncul inimei coborirea la atâtea cinism a „Unirei“.

E periculos acest joc și provocarea la martirii și primii creștini chiar acum, când arhieriei, păstorii creștinești turme, au absentat dela postul lor, pune și în mai tristă lumină penibila afacere.

De altfel făcând rău serviciu arhierilor, „Unirea“ își face și șieși un rău serviciu.

Ea arată lipsă de consecvență în vederi și dovedește tristul fapt, că în aprecierea lucrurilor românești se inspiră de ziare ungurești.

Despre adunarea din Sibiu „Unirea“ scria, în nrul 52, următoarele:

„Alegătorii s'au prezentat în număr mare, și dupa-ce nu li-s'a permis, să țină adunarea convocată, s'au intrunt în restaurant, unde în formă de toasturi s'a spus, ce a avut, se se spuna. Tot acolo s'a redactat și o declarațiune, în care se condamnă ca periculos sistemul de a maghiarisa pe toate terenele și se protestează în contra amintitului proiect de lege, care desconsidera legea despre egala îndreptățire a naționalităților în calea drepturile autonome ale bisericilor și se potrivit numai de a produce ură și ceartă între popoare. Declarațiunea e provezută cu un mare număr de subscrieri.“

Așa în nr. 52. A fost destul să vină „Budapești Hirrap“ cu articolul seu de senzație: „Sörben fult oláh gyűlés“ (adunare valahă înecată în bere), ca „Unirea“ să-și însușească aceleși vederi.

„Ne amărîm până în adâncul inimei de stadiul în care a ajuns lupta noastră națională“, — și în care vederile dușmanilor nostri din Budapesta află resunet aprobător în Blaj.

## Din Austria.

Negru Crăciun a avut anul acesta Austria. Un Crăciun atât de trist în reprimi și atât de nebulos în privirile spre viitor, cum numai în grave momente istorice au statele și popoarele.

Știri politice noue puțin se vestesc. Singura care face senzația zilei e, desvelarea unor fapte cari numai onestătoare nu-'s pentru obstrucțiunii germani. Eată aceste

## Desveliri.

Într'un interview ce a avut cu corespondentul ziarului *Kraj* din Petersburg, președintele parlamentului austriac *Abrahamovics* a declarat zilele trecute, că între Nemții opoziționiști și între guvernul Badeni se mijlocise privitor la ordinațiunile de limbă un pact, care s'a zădărnicit în urmă. din cauza unei neînțelegeri de natură formală.

Față cu această știre, penibilă pentru moment Nemților obstrucțiioniști, ziarul *Neues Wiener Tagblatt* a adus în numele partidului german progresist o desmințire, de cuprins că declarațiunea lui *Abrahamovics* ar fi necorectă.

Foile polone persistă însă pe lângă veracitatea desvelirilor, afirmând că desmințirea Nemților s'a făcut numai în contul disoreșiei lui *Badeni*, care nu va întări afirmațiile lui *Abrahamovics*.

Ba ziarul *Gazeta Narodowa* din Cracovia, organ acreditat al contelui *Badeni*, confirmă senzaționalele desveliri prin următoarele:

„În actele cancelariei parlamentului se află declarații ale șefilor partidelor opoziționale germane, cuprinzînd condițiile lor de consimțire la ordinațiunile de limbă ale lui *Badeni*, pe lângă rezerva unor anumite modificări, formulate în sens, la cari au aderat și deputații nemți din Boemia“.

Luând în seamă militarea intransigentă a obstrucțiioniștilor nemți, pe lângă retragerea ordinațiunilor de limbă, aceste desveliri pun într'o lumină nefavorabilă consecunța politica a „teribililor“ revoluționari parlamentari.

## Cea dintăiu ordinațiune a guvernului.

În prezua Crăciunului, la 24 Decembrie, s'a dat cea dintăiu ordinațiune a guvernului *Gausch*, basată pe absolutistul §. 14 al codului austriac.

Ordinațiunea ia măsuri privitor la sprinjul de acordat ținuturilor năpăstuite astăvară prin potopiri.

## Crăciunul la Praga.

O știre pe cât de laconică, pe atât de caracteristică sosește din Praga:

Din cauza staturului, în noaptea de Crăciun nu s'a celebrat în oraș, nici în suburbii nici o liturgie.

## Manifestațiile dela Arad.

(Urmare).

Cuvântul dlui Dr. Dăianu a aflat resunet viu. Dl I. R. Șirianu, redactor la „Tribuna Poporului“ s'a grăbit a constata acest lucru în cuvântul, ce a ridicat imediat după aceea, cuvînt în care a relevat meritele proțimei și învătătorimeii din jur, care a venit în fruntea poporului ca adevărați preoți, așa cum 'i-a cântat bardul național.

Din același cuvînt a pornit și dl V. Mangra, care a rostit un toast mai lung și frumos. Un singur pasaj din cuvântul dlui Mangra a făcut oare-care resens, care însă după explicările date mai târziu s'a dovedit, ca fiind întemeiat pe o neînțelegeră. Pornit dela cuvântul dlui Dr. Dăianu, că „persoanele, ori-cât de strălucite ar fi, dispar în marea entitate a poporului românesc...“ a zis, că dispar nu numai persoanele, ci dispar și generațiunile, dispar și instituțiunile, care trec și se învechesc. Aci apoi oratorul a amintit de partidul național într'un fel, care provocase nedumeriri în aderenții partidului, și făcea impresiunea unei vederi pentru abandonarea partidului... Mai târziu, întrebând pe dl orator asupra adevăratului înțeles al cuvintelor sale, a dat o explicație cu totul li-

nișitoare. Oratorul a insistat pentru acțiune și pentru căutarea tuturor căilor și mijloace-

Serata s'a sfârșit către miezul nopții.

În ziua adunării.

Des de dimineață au început să sosească cete de Români din jur și depărțări, până chiar de pe la Seghedin, de către Tisa, și din părțile Măcăului, de pe unde rar au mai participat Români la manifestațiunile naționale.

Ar fi fost cu mult mai bine dacă adunarea se îndetășea a fi locală, pentru Arad și jur, și să nu-și fi asumat un caracter general, care și în convocare a reușit a se dovedi într'un fel îngrijitor.

Aradul și jurul seu e așa de puternic, cum puține alte centre și ținuturi, și poate să facă dacă vrea, adunări impunătoare. Rolul acesta nime nu vrea și nu poate să-și-l deneghe. Poporul bogat, numeros, inteligent și însuflețit, care locuiește în acele părți în comune de câte 4-7000 suflete, este un factor așa de puternic, cum rar altul. Aceasta o constatăm cu drag.

Cunoscând aceste stări, autoritățile ungurești au și recurs la toate mijloacele permise și nepermise, ca să împedice concentrarea la Arad a mulțimei. Telefoanele extinse peste întreg comitatul au fost continuu în funcționare și tot aparatul de volnicii s'a aplicat.

Chiar și miliția a fost conșiguată și alarmată la 2 ore din noapte.

În sala dela Central.

La 9 ore sala dela „Central”, menită ca loc al adunării era plină. Țăranii ocupau loc la mese, grupăți după comune în frunte cu preoții lor. Erau 800—1000 de oameni, tot țăranii aleși, figuri marțiale și deștepte. Era un tablou frumos ce se desvâia ochilor. În mijloc la o masă sta poliția, vre-o 3 inși, cu eșarpe de tricolor maghiar la braț, pe care erau inscripții, indicând slujba individuali: „alkapitány”, etc...

În jur cățiva ziarisți maghiari. Mulțimea pe la mese conversând.

Preoți și învățători umblau încolo și încoace, discutând una și alta. Într'un colț era ciobanul Cârșan, cu figura lui de Socrate, îmbrăcat cu sarica lui. El e obiectul atențiunii unui colț din sală.

Anunțarea opririi.

La 10 ore intră „comitetul” convocătorilor, în frunte cu p. Lucaciu. Poporul erumpe în strigăte: să trăească, să trăească Lucaciu. Russu Șirianu îl conduce prin sală și-și prezentă țăranii după comune. I-se fac ovațiuni.

În urmă să oprește la o masă ocupată de preoți. Poporul strigă: să auzim, să auzim pe Lucaciu. Dar' el nu vorbește. Se face o pauză. Se așteaptă anunțarea opririi. Tăcerea e întreruptă din când în când de „să trăească”

Un țăran scoate din traistă portretul lui Lucaciu, așa cum se vindea la librăria „Tribunului” și ridicându-l în sus strigă; Trăească Lucaciu! — Mulțimea răspunde: „Trăească!”

Di V. Mangra, anunț de pe un scaun că adunarea e oprită și apelează la popor să dovedească, că Românul este element de ordine, „care ascultă de porunci și să supune legilor”.

La episcopie!

Poporul protestează contra opririi și ese din sală. Cuvântul de ordine e: la episcopie! În ordine se percurg stradele principale și poporul ajunge la curtea episcopicească, unde îl așteaptă deja o ceată de polițiști.

Se deschid porțile și poporul umple curtea cea largă.

La aclamațiunile vii ese P. S. Sa Episcopul Meșanu, și deschizând fereastra ambitului se prezentă, o figură venerabilă, ușor îmbrăcat, în reverență, cu crucea pe piept.

Iniținduo-se aclamațiunile, părintele Lucaciu rostește următorul discurs, des subliniat de aprobările și aclamațiunile mulțimei.

Eată discursul:

Maria Ta, Preasfințite Părinte!

Încântătoare și de suflet înălțătoare privelște se desfășură în momentul acesta înaintea ochilor noștri: fii credincioși, — îndemnați de sinceră iubire, se adună cu încredere în jurul Părintelui lor, să-și spună durerile ce le consumă inima și totodată să-și manifeste

credița, ce-i însuflețește, speranțele cari îl întăresc în luptă.

Am voit, Preasfințite Părinte să ne întrunim în adunare electorală, în care folosindu-ne de drepturile cetățenești, garantate în constituțiunea țerei, să ne spunem cuvântul asupra situațiunei politice a poporului român, și să ne exprimăm dorințele, postulatele noastre. Am voit, ca în conformitate cu tradițiunile seculare, moștenite dela părinții și strămoșii noștri, să dăm expresiune loialității și aliperei neclintite către Înalțul Tron și Augusta Casă domnitore. Am voit încă, să dăm dovadă sărbătorească despre simțămintele noastre adânci și puternice, despre rezoluțiunea noastră nemfriată de a ne lupta pentru legea și — limba noastră, după zisa scumpă a bătrânilor: „Legea limba, vorbe sânte, la străbuni erau!”

Aste le-am voit noi, Preasfințite Părinte, însă puterea dușmană, călcând în piciorul dreptul nostru constituțional, și legile sancționate de Maiestatea Sa, ne-au oprit cu forță și cu amenințări în folosirea drepturilor noastre.

Această procedură vătămătoare ne amărăște sufletele, dar' nu ne amărăște conștiința națională; ne împedecă în folosirea drepturilor lor, dar' cu atât mai virtos ne îndeamnă la luptă neobosită pentru elupțarea lor; ne indignează, dar' nu ne descurajază. (Așa e! Trăească!)

Groznică mugește de pretutindena vijelia prigonirilor. Nu ne putem apropiia de Înalțul Tron al gloriosului nostru Suveran, limba noastră națională nu o putem folosi în viața noastră publică-politică; religiunea sântă ne este amenințată și moralitatea subminată. Oh! Doamne, până când?

În fața acestor stări nesuferite simțim redeșteptându-se în inimile noastre virtutea străbună, și dacă ne-au suprimat adunarea legală, eată-ne aici, adunați sub scutul părintelui iubit!

Preasfințite Părinte! Posițiunea înaltă, pe care o ocupi în viața publică a țerei te duce în apropierea gloriosului tron al Maiestății Sale. Tu știi, părinte iubite, tu cunoști sentimentele de fidelitate neclintită a fiilor tăi însufleții către Înalțul tron. Te rugăm deci, Preasfințite, fii interpretul acestor nealterabile sentimente la preafinalul loc, și talmăcește M. Sale, cum consilierii lui ne-au împedecat să manifestăm sentimentele noastre de loialitate în adunarea legală electorală. Te rugăm, să aduci la cunoștința înaltului tron, că prea bine știm noi și cunoaștem, că aspirările și nedreptățile ce le suferim, sânt în contra voinței și a intențiunilor părintești ale Maiestății Sale, care voește ca toate popoarele de sub gloriosul seu sceptru să fie îndestulite și fericeite. Știm noi și cunoaștem, că prin perversa lor politică vreau să ne depărteze dela treptele tronului, vreau să ne șgduie încrederea și alipirea, arătând și ispitindu-ne cu aceea, că M. Sa nu ne bagă în seamă, și plângerile și postulatele noastre nu le ține de îndreptățite, căci astfel ar reflecta la ele, spunându-ne ceva speranță de mângăiere. Noi protestăm în contra acestor uneltiri, și aici în fața Preasfinției Voastre, dăm expresiune sinceră loialității noastre către M. Sa Cesară și Apostolică Regală, Francisc Iosif, pe care bunul Dumnezeu intru mulți ani fericiți să-l trăească, și sântem firm convinși, că M. Sa dorește și voește fericeirea și desvoltarea credinciosului seu popor român. (Lungi ovațiuni).

Un alt sentiment puternic pătrunde inimile noastre, sentimentul național. Înzădar toate facerările de maghiarizare. Legi să fie sau ordinațiuni, prigoniri cu putere brută sau ademeniri prin favoruri efemere, între toate împrejurările ținem cu tărie și cu sfințenie la națiunea noastră. Nu vreau să amintesc aici, cu inspirațiunea însuflețirei, cum ne-am păstrat naționalitatea în mijlocul primejdiilor seculare, să apelez la mormintele glorioase ale străbunilor noștri, la tradițiunile sacre moștenite dela părinți, la jurământul neuitat de pe Câmpul libertății: sântem aici în fața Preasfinției Tale, sute și mii de Români, o parte mică din cele trei milioane, pe cari tu cunoaștem pe toți asemenea nouă; sântem aici, și cu un glas ne afirmăm cu toții de Români, și ne descoperim simțirea nestrămutată, că numai moartea ne poate răpi sentimentul național, și că pentru recăștigarea drepturilor noastre naționale trăim, și gata sântem a ne versă și cea din urmă picătură de sânge, gata sântem a ne jertfi viața. Noi numai ca Români vrem să trăim. (Așa e, așa e! Trăească).

În aceste sentimente ne întărește s. noastră biserică, cultura, civilizațiunea noastră creștină, religioasă.

Și politica nepatriotică, politica șovinismului imoral și ireligios, ca să ne slăbească în simțul național, atentează zilnic la instituțiunile noastre bisericesti, religioase.

S'au făcut legi proiectele așa numite politice-bisericesti. Ei bine, sântem cetățeni de ordine, ne spunem la ele, le observăm. Dar' nu uităm nici pe un moment, că aceste legi

vătămă zilnic conștiința noastră religioasă, subminează moralitatea publică a poporului, și prin despărțirile ușoare, nesocotite, necontrolate prin instituțiunea bisericăască, se demoralizează legăturile în familie, și așa se șgduie și temelgia societăței noastre naționale, care numai în religiune și în morala publică creștină își află garanța statorniciei și a desvoltării sale.

Te rugăm preabunule Părinte, ca în conștelegere cu înalții colegi prelați ai Preasfinției Tale, fără osebire de confesiune, căci de aici Vă considerăm ca pe părinți poporului român; să lucrați cu toată stăruința pentru re-visuirea acelor legi, pe calea sa legală și constituțională.

Crucea lui Christos, acest stindard glorios, semnul învingerei, îl purtați înaintea obștei neamului românesc: fiți siguri, părinți ai poporului, că aveți cu voi o falangă nebiruită de credincioși rezoluți, națiunea întreagă, gata spre jertfă până la moarte pentru apărarea credinței, a bisericiei sale!

Și acum permiteți-ne Preasfințite Părinte ca să-ți exprimăm adâncă noastră mulțumită pentru ținuta bărbătească, ce ați dovedit prin votul dat în camera magnaților, în contra noului proiect de maghiarizare. Nu știm, dacă acel proiect monstruos se va face lege: așa știm, că motivele, cari v'au condus, ca să votați contra, vor fi pururea un memento și argumente pentru ștergerea ei, pentru-că acele motive vor împedeca nu cumva o asemenea lege să intre la inima și în vieța poporului român.

Te felicităm, Preasfințite Părinte, și-ți apunem: fii mândru de încrederea fiilor Tăi, și păsește rezolut înaintea turmei cuvântătoare; în apărarea cauzelor bisericiei și ale națiunei; poporul român va fi pururea, și cu toată credința, ca Păstorii sei!

Și în sfârșit, Preasfințite Părinte, cerem binecuvântarea Ta părințească; binecuvântă pe gloriosul nostru Împărat și Rege Apostolic, ca să obläduască cu iubire și cu dreptate peste toate popoarele sale, binecuvântă patria noastră, ca în ea să putem trăi fericiți și îndestulți, binecuvântă luptele noastre sfințe pentru biserică și națiune, pentru libertate și mărirea națională, pentru pace și înfrățire sinceră între popoare. Dispune, te rugăm, Părinte, să se deschidă ușile bisericiei, ca poporul credincios să poată intra în ea, și acolo, la altarul Domnului, să-și verse și lacrimile de durere, și de acolo să-și iee și puteri noue spre susținerea luptei sfințe, și acolo să cânte Doxologia cea mare, rugându-se pentru națiune și pentru gloriosul nostru Monarch.

Primește, Preasfințite, urările noastre sincere și unanime, ca Dumnezeu sfântul intru mulți fericiți ani să Te trăească! Mulți ani! Mulți ani! Mulți ani!

(Va urma)

Autonomia orașului Fiume.

Maghiarii lucrează la consolidarea statului. Idealul e un stat național-maghiar unitar. Altfel nu-și pot închipui o egemonie maghiară. Până-ce au puterea în mână vreau să se asigure față de toate eventualități înțemplerilor politice, care sânt taina viitorului. Lucrarea de centralizație se urmărește cu sistem. Autonomia municipală nu se pare destul de potrivită, pentru a asigura puterea elementului maghiar. Centralizația pe toată linia și administrația de stat sânt luate în program, ca cele mai nimerite garanții. Constituția istorică trebuie îngropată. Ori-ce autonomie trebuie suspendată pe nesimțite. Autonomia municipiilor s'a știrbit în mod simțitor. O stâncă, de care nu ușor te poți apropia fără pericoli, e Fiume.

Posiția de drept public a acestui infiorator oraș maritim nu e lămurită de știința ungurească. Diploma dată de Maria Teresa spune, că Fiume e separatum corpus sacrae regni coronae. Ei bine, dar' se potriveste aceasta cu ideea statului unitar? se întreabă Maghiarii. E inadmisibil un stat în stat. Trebuie să încete această poziție abnormală, meigsă ressonamentul mai departe.

Și mai ales în timpul din urmă s'a încurcat guvernul și cu această chestiune atât de gîngăș. Cetitorii noștri știu cum s'au desvoltat toate fazele chestiunei fiimane. Resultatul, ce 'l-a așteptat guvernul Báuffy dela nouele alegeri, nu s'a ajuns.

E mai presus de orice-că îndoială, că reprezentanța va persista și mai departe în aceeași ținută neînfricată în fața violenței guvernului. Și guvernului ce-și mai rămâne, decât să useze de dreptul ce-și-l dă §. 27 din statut, și să disoalve reprezentanța. Va face-o. Dar' va trebui să dee ordin pentru nouele alegeri și guvernul tot nu să fericește.

Într'altă parte zace pricina rēului. Statutul e de vină. Și ce păcat, că acest statut asigură atâtea drepturi orașului Fiume, facat îl face stat în stat. Nici chiar legi nu se pot introduce în Fiume fără învoirea reprezentan-

ței. Asta e pricina tuturor conflictelor. Și acel statut e aprobat chiar de guvernul maghiar, din anul 1872. Dispozițiunile statutului se pot modifica numai pe cale legislativă.

La muncă dar'! Nu mai este vremea de pierdut, cu mijloace palistive. O cură radicală numai poate salva statul maghiar. Autonomia fiimane trebuie nimicită. Da, prețind „salus reipublicae”. Așa a gândit guvernul și plănuiește alcătuirea unei legi, prin care să se reguleze poziția orașului Fiume.

Dar' înainte de-a se face aceasta trebuie resolvată poziția de drept politic a orașului. Pentru-că azi nu e lămurit, dacă se ține de adreptul de Ungaria proprie, ori se ține de Croația, care încă face parte integrantă a coroanei sfintului Stefan. Și în acest punct nu atfnă totul numai dela parlamentul ungar. Are cuvântul și Croația, are și însuși orașul Fiume. Fără învoirea acestora nu se poate face nimic. Pentru-că stau față cu statul ungar, ca părți cu dreptul de a încheia contracte de stat.

O încercare pentru regularea apartinerei orașului Fiume din punct de vedere al dreptului public s'a făcut la 1883. Dar' s'a zădărnicit în urma contrastelor ivite între părțile interesate. Maghiarii sânt convinși, că o comisie din deputați maghiari, din deputați dieței croate și din mandatarii orașului Fiume ar pute s'ajunge azi la o înțelegere.

Nu putem însă crede, că bravii fiimani ar face azi cea mai mică concesiune, pentru a se regula chestiunea conform intereselor statului maghiar și cu jertfirea celei mai complete autonomii, de care se bucură vr'un municipiu în Ungaria.

Cetățenii din Fiume sânt mai înțâiu fiimani și numai în a doua linie cetățeni ai statului ungar.

CRONICĂ

Sibiu, 27 Dec. n. 1897.

Liga română a încercat o nouă pierdere prin încetarea din viață a dlui Petre Păvăleanu, președintele secției Câmpulung. Defunctul, fost deputat și prefect al județului Măcel, de prezent își consacra o bună parte din activitatea sa intereselor Ligei. Comitetul central executiv al Ligei a fost reprezentat la înmormântare.

Dela frații bucovineni. Pe cum se știe, poporul român bucovinean a ajuns în timpul din urmă să fie tot mai mult copleșit, stors și împilat de liftele străine. Una din cauzele de căpetenie ale acestei nenorociri a poporului român bucovinean este de bună seamă și lipsa de carte a lui. Abia în timpul din urmă au început frunțații români din Bucovina să desfășoare o lucrare mai serioasă pentru luminarea poporului, distingându-se mai ales prin înființarea unui frumos număr de cabinete de lectură la sate. De vre-o 5 ani apare la Cernăuți și gazeta „Deșteptarea”, o foaie națională a nune întocmită pentru poporul român din Bucovina, scrisă într'o limbă foarte plăcută și ușor de priceput, aducând poporului povești și învâțărtari de neprețuit folos. Durere însă, poporul nostru din Bucovina încă nu știe să prețuiască folosul cel mare, ce-și poate trage din citirea unor bune cărți și gazete românești. Deșteptarea spune, că din lipsa de șpriin e în primejdie nici să nu mai poată eși dela Anul Nou încolo. Aceeai foie zice, că din „Istoria lumii”, o carte atât de bună și bine scrisă pentru popor, apărută în editura ei, nu s'au putut vinde până acum în Bucovina decât 2 exemplare, pe când la noi în Ardeal ea a sfiat o călduroasă primire în popor.

Atât de trist stând lacururile, ar fi vremea ca poporul român din Bucovina să înțeleagă rostul prea înțelept al proverbului: N'ai carte, n'ai parte!

Împrejurare atenuantă la toastul cu „Eijen!” al împăratului Wilhelm II. Kronstädter Zeitung din Brașov a publicat zilele acestea privitor la faimosul toast cu „Eijen!” al împăratului Wilhelm II. o interesantă notiță a unui statistician al seu, care — zicea nuntial ziar — contrapondează mult în sens atenuant sentențele aspre ce s'au adus acelu toast.

Notița e următoarea: „Înainte de a fi părăsit Maiestatea Sa castelul din Buda, abia se poate, să nu fi gustat ceva; a urmat apoi marele dejun din „Park-klub”, ear' în bazar 'i-s'a servit un poal de vin veritabil de Tokay, pe care — după mărturia lui P. Lloyd — 'l-a golit „până 'n fund”. La prânz a fost, firește, „dejeuner”. După acestea Maj. Sa va fi binevoit a se odihni nișăl și mai târziu, în urma atător peripeșii, și-a rostit la „super” toastul terminat cu „Eijen!” Aceasta, din punct de vedere psihologic și fiziologic explicit foarte mult”.

Budapesti Hirlap, luând știri de notița ziarului săsesc, scrie sub fulminantul titlu Vilmos császár megsértése” un articolăș și mai fulminant, în care debitează cele mai unghurești înjurături la adresa Sașilor verzi, pe cari — în cel mai blând termen — îi numește „impertinenti”... „Cultură” ungurească și asta!

Ministrul român la Bruxelles, dl Bengescu a fost însărcinat să merge la Haga pentru a adera în numele guvernului, la convențiunea de drept internațional. Această aderare se va face în ziua de 31 Decembrie.

Un concert internațional se va da zilele acestea la noi în Sibiin. Vor debută trei cântăreți străini: Klement, cântăreț de operă și concerte (Vienna), Lassky (Hamburg) și Altmann (Paris), artiști în muzica instrumentală. Judecând după succesele ce au avut acești artiști în turneel prin mai multe orașe ale țării, concertul se promite interesant. Atragem deci asupra-i atenția publicului iubitor de muzică.

În amintirea iubiților răposai. Se știe ce sume considerabile de bani se cheltuiesc pe cununile, ce se procură de amici și consăngenii iubiților răposai, sume, cari puse la un loc s'ar pute folosi spre scopuri umanitare, prin ce se eternizează și memoria decedatului și se șevirșește și un lucru bine plăcut lui Dumnezeu și oamenilor. Din aceste considerate porucezând, comitetul „Reuniunii sodaliilor români din Sibiin” a luat laudabila hotărre de a pune basă la un fond, în care să încurg eventualele sume de bani, datorite de cei mai desapoape ai iubiților răposai, și pe care le-ar fi destinat pentru procurarea cununei. Din acest fond cu timpul se vor acorda modeste ajutoare bănești momentane vėduvelor sau orfanilor meseriașilor români din Sibiin, membri ai reuniunii amintite...

Din incidentul trecerei la cele eterne a mult regretatului director Dr. Aurel Brote, presidentul Reuniunii sodaliilor români din Sibiin, dl Victor Tordășianu, în semn de adânc regret și în amintirea decedatului a traspus, în loc de cunună, suma de fl. 5 la casa Reuniunii spre administrare în fondul menționat.

Fie ca această faptă să aile cât mai mulți imitatori.

Pentru medicii români. Afăm, că dl Dr. Aurel Ciutu, ales de curând medic la Rășinari, și-a dat demisia din acest post, care astfel a devenit de nou vacant. Credem, că la noua alegere va reuși earășii vr'un candidat român, fiind Rășinari o comună curat românească.

Creștini omorți. Din Canea (insula Creta) se vestește, că o bandă de mohamedani au ucis din răsbunare pe 14 creștini la Armiro. Creștiii duceau victualii din Malevio și la Armiro au fost surprinși de Turcii, cari 'l-au ucis și le-au dus transportul în Candia turcească.

Triste date statistice se dau despre stadiul instrucției publice din Budapesta. Între altele se constată, că dintre 86.244 copii obligați a cerceta școala elementară, s'au prezentat abia 14.000! Totuși guvernul „poartă grija” școalelor noastre confesionale, ear' bärna din ochi nu 'și-o vede!

Venitele lui Alfons Daudet. Foile franceze publică interesante amănunte din viața celebrului romancier Alfons Daudet, răposat zilele acestea. La 1857 Daudet a venit la Paris sărac lipsit; avea numai doi franci la buzunar. Întrănd în viața literară, norocul îi era mereu dușman, ba într'o vreme ajunsesse atât de nenorocit, că îi cuprinseseră seroase gânduri de sinucidere. Pe la 1874 însă scoțând de sub presă romanul „Fromont jun, et Baisler sen”, acesta 'l-a adus enormă glorie și bani berechet. De atunci nu era an în care să nu câștige cu operele sale literare cel puțin 100.000 franci!

Crăciun nenorocit au avut cei vr'e-o 4—5 locuitori cu buze șvabo-ungurești din comuna Petrovselo (com. Torontal). Căci s'a întâmplat cum s'a întâmplat și înaintea cu vr'e-o 10 zile: ovidița (ingrijitoarea „ovodei”) de aici a șters-o din sat... Toate șfortările nenorocitorilor părinți cari sânt aduși cu zuzine de copii au rămas zadărnice, ovidița a dăsertat dela postul seu. Și astfel șvabo-ungurii noștri siliți au fost să-și petreacă Crăciunul cu lacrima copiilor — căci ovoda a falimentat!

Se caută un mire! Veste bună pentru — candidații de însurătoare! Prințesa moștenitoare a insulelor australiene Fidsi, Tono Mangana face anul viitor un turnee prin Europa, cu scopul mărturirii de a-și căuta... bărbat. Prințesa e o parte destul de bună, având din proprietățile sale un venit anual de 80.000 fl. Acest venit, după-ce prințesa va deveni regină, se duplică. Prințesa se zice a fi foarte frumoasă, din punct de vedere al frumuseței... negre. Ea dorește să se destine unui european cult, din familie bună. Urcăndu-se prințesa pe tron, șoțul ei devine prim-ministru și suprem judecător peste indigenii.

Avis. Atragem atențiunea cetitorilor noștri la anunțul Tökük A. és Társa, cu observarea, că întrebările pentru loanurile ei. I. I. sânt foarte frecvente, de aceea comandele sânt a se face cât mai înte.

Știri mărunt. În Neoplanta băntue de câteva zile tifusul, care seceră mereu victime.

La Bruxelles un inginer vinez, Gröbner și-a omorit amanta și apoi pe sine, după-ce a pierdut în cărți 300.000 franci.

În Belgrad o violentă scarlatină a isbucnit între copii; toate școalele sânt închise.

Poliția din Sopron a arestat pe doi primejديوși spărgători de cassă, unul Ungur, celălalt din străinătate.

ECONOMIE.

Revista economica.

Progresul nostru economic și Maghiarii. E cântec vechiu și totuși nou, că Maghiarii cuprinși de visul lor de aur și stăpâniți de pofta nimicirii nemaghiarilor, ceacă neconținut ca să ne pună bețe în roatele progresului, fie el pe ori-ce teren. Când aceasta nu le succede ceacă se prezente ori-ce progres al nostru ca încercare de atac contra statului, ca irredentism, ca conspirare în contra integrității statului.

Progresul nostru economic stă mai puțin la discreția Maghiarilor și așa e de explicat (?) pentru-ce Maghiarii ceacă se scoată acest progres ca fruct al irredentismului; ceacă se contrabandează la baza progresului nostru economic scopuri meschine, tendințe ascunse în contra statului — ca astfel să ne discreditaze.

Și acest lucru îl fac Maghiarii cu ori-ce ocazie cu graiul viu, dar' mai ales prin presa lor soviniatică.

Mai de curând a debutat în această materie ziarul opozițional „Budapesti Hirnap“. În un lung articol — quasi economic — vrea să prezente întreg progresul nostru economic, pe care cu tot govinismul îl recunoaște că e mare, ca alfruct ninsuinelor noastre politice de „subminare“. Amintește de „Albina“, „Victoria“, „Timișana“ și zice, că aceste bănci prin agenții lor nu servesc economiei, ci ajută irredentismul. Spunând, că ținta mai nouă a băncilor române este ca din o parte a capitalului lor se înființeze un mare institut de credit ipotecar, conținut astfel:

„Acest mare institut va pute a economilor valahi credite ipotecare ieftine, pe amortisare, ca astfel Valahii sub nici o împrejurare să nu fie avisați la băncile maghiare“.

„Între astfel de împrejurări, zice „Budapesti Hirnap“ mai departe să nu ne mirăm că băncile române intabulate, fiind pe moșia nevinovatalui agricultor, prin agenții lor din provincie vor face politică daco-română, căci după acestia e silit agricultorul să politizeze și să joace românește — chiar și în contra voinei sale“.

Astfel de halucinații au Maghiarii despre progresul nostru economic și astfel ne prezintă ca se poată striga apoi în gura mare și se zică cu rostul lui „Budapesti Hirnap“:

„Astfel de nori grei apucând deasupra orizontului politicii noastre și astfel de tunete și fulgere vâzând, credem, că e timpul să împrăștiem furtuna deasupra capetelor noastre. Pentru această apărare însă ne trebuie bani și ear' bani; numai din o bine apărută fortăreață economică putem face atacul sigur, numai așa li putem nimicii!“.

Și apoi ca infamia completă să fie are cutezanța foia maghiară să întrebe suveran: „Oare statul maghiar să nu fie în stare și să nu aibă curaj să pășească contra politicii financiare a martirilor români?“ În fine își încheie articolul cu dulcea speranță, că statul și societatea maghiară își va face datoria — ca să nimicească progresul economic ale tuturor nemaghiarilor din țeară.

Anzi Europă cultă și te miră!

„Pentru dezvoltarea industriei“. Sub această pompoasă titlu s'a luat în bugetul țării pe anul 1898 suma de 1,081.582 florini. Ca să vedem, că guvernul și pe terenul economic vrea să înlesnească maghiarizarea și că guvernul nu tinde la progresul tuturor cetățenilor, fără pe contul și din banii țării ajută numai nația maghiară — lăsam să urmeze câteva date, referitoare la folosirea sumei de mai sus „pentru dezvoltarea industriei“:

Ministrul de resort cere mai multe zeci de mii pentru sprijinirea industriei de casa a Securilor din Ardeal, a Ungurilor de pe Alföld și a renegaților nemți și rușeni din Nordul Ungariei — căci, zice ministrul, că în vremea iernei trebuie ca acești cetățeni să aibă un izvor de venit.

Dar' ministrul și-a uitat, că de pildă sârmanii noștri Moși n'au izvoare devenit nici vara, de cum iarna.

Mai departe cere ministrul suma de 146.500 fl. pentru ajutorarea diferitelor fabrici mari — situate aproape în ținuturi locuite în majoritatea de maghiari și astfel indirect și aici Maghiarii numai sunt ajutați, ori ca să fim mai lămurii sunt ajutați: Jidani ca proprietari de fabrici și Maghiarii ca lucrători la fabrici.

Apoi pentru împedcarea emigrării Securilor s'a proiectat suma de 21.000 florini. Această sumă se va spesa cu deosebire în coloniile de Secui răspândite prin ținuturile locuite de naționalități.

Dar' de aceea, că băieții slovaci emigrează cu zeci de mii și că Românii colindă

țeara întreagă pentru-ca să se poată susține — de aceea nu-i pasă ministrului — numai Secuii să nu piară.

În fine s'a proiectat în buget sume însemnate pentru sprijinirea societăților economice maghiare și pentru înlesnirea procurării creditului ieftin pentru agricultori.

În legătură și pentru mai desvârșita ilustrare a modului, cum guvernul sprijinește industria amintim, că de curând ministrul de comerț a dat o ordinație referitoare la instrucțiunea fochiștilor la cazane și a conducătorilor de mașini cu vapor, în cari enumeră între alte condiții, că ascultători la cursul de preparație pot fi numai acei indivizi cari știu perfect cel și scrie ungurește.

Se poate o mai sfruntată încercare de drept a nemaghiarilor? Se poate un atentat mai barbar la progresul economic al țării întregi?

Insoțirile italiene. Pentru-ca să vedem cât de răspândite sunt insoțirile în alte țări, dăm în cele următoare unele din datele statistice italiene care tractează despre insoțirile de consum. La finea anului 1895 au fost în Italia 1013 insoțiri de consum cu aproximativ 400.000 membri. Dacă comparăm insoțirile din Italia cu cele din Franța vedem că Italia, care are 30 milioane de locuitori posedă 1013 insoțiri și Franța cu 38 milioane locuitori posedă 1050 insoțiri. Situația dar' e mai favorabilă în Italia. Cea mai înfloritoare insoțire de consum este cea din Mișeno, care are 4556 membri și a realizat o circulație de mai multe milioane și anume cam 1000 frci de membru.

Când vom sjuerge și noi să avem o astfel de insoțire de consum? (Va urma).

Posta Redacției.

Dlul D. S. în Budapesta. Am primit scrisoarea despre memorandum tineriei și tristul bilanț al activității dlui Ch. Noi însă nu ne dămim a face bilanțul acelu om pe care bine-l cunoaștem, și cu care am încheiat deja socotelile altă-dată! Astfel articolașul d-tale numai dacă îl iscălești, se poate publica.

Mai nou

Se mișcă și Sârbii!

În clipa de a pune ziarul sub tipar primim știrea insuflețitoare a unei acțiuni naționale comune pornite de aliații Sârbi contra maghiarizării. Ambele partide sârbești au convenit a convoca pe 18/30 Dec. n. o mare adunare de protestare contra proiectului de maghiarizarea comunelor.

Adunarea se va ține la Verșeț. Convocatorul, subscris de mulțime de fruntași sârbi, e publicat în fruntea ambelor foi naționale sârbești: „Zastava“, organul radicalilor și „Branik“, organul liberalilor, și se adresează la poporul lui sârbesc.

Tribuna Literară.

Informațiuni.

„Enciclopedia Română“. A apărut fasc. VI, pag. 473—568, care cuprinde peste 1100 articole, adică aproape întreg restul titlilor cu inițiala B. (Beurnonville—Brândză).

Acest fascicol se distinge față cu cele premergătoare prin bogăția extraordinară a materiilor de interes special românesc. Astfel găsim aici între art. geografice: Biczak Bihor, Bistrița, Blaj (ilustr.), Bocșa, Botoșani (ilustr.), Brad, Brăila (ilustr.), Bran etc., ear' în materie istorică rom.: Bogdan și Bolochoveni (de D. Onciul), Bogomilii (de M. Străjan), Bonfinius și Bornemisza (de I. M. Moldovan), Brancoveanu etc. Cu deosebire bogat este materialul biografic rom., din care amintim art. Bianu, Bibescu, Bajovici, Băramberg, Bob, Bodnărescu, Bărescu, Bogdan, Bohățiel, Bojadji, Boiu, Bojinca, Boliac, Bolintineanu, Bologa, Borgovan, Bosco, Bosian, Bota, Brailoiu, Bran, Braniște, Brândză etc. Dintre celelalte articole mai însemnate remarcăm: Biblioteca (B-le rom.; de R. dulescu Motru), Boalele mentale (Dr. Sutz), Bocet (M. Străjan), Brădeu (Dr. I. Felix), Botanica, Inst. bot. și Grăd. bot. (M. Vlădescu). Așezămintele Brancovenești etc. În fine mai amintim art. Bœmia (Urban-Iarnik). Ilustrațiunile (executate de renumita firmă Angerer et Göschl în Viena), sânt foarte frumoase. De interes deosebit sânt: Catedrala, metropolia și institutele

culturale din Blaj, Inst. botan., florăriile și planul grădinei botanice din Cotroceni, Hecul și bis. Sf. Gheorghe din Botoșani, planul portului și un tablou al docurilor din Brăila, Așezămintele Brancovenești din București, apoi mai multe ilustr. de zoologie (Blennius, Bison), etc.

Acest cuprins bogat al unui singur fascicol, cu toate-că n'am amintit nici a 20-a parte a articolelor, ne dă o iconă destul de elocuentă pentru aprecierea însemnătății deosebite și a dimensiunilor uriașe ale acestei întreprinderi, uice în literatura română.

Amicii progresului cultural al poporului nostru trebuie să simtă o satisfacție deosebită, văzând că o asemenea publicație s'a putut realiza la noi fără nici un sprijin extraordinar, numai prin munca perseverantă și desintereșantă. Este îmbucurător îndeosebi, că literatură noastră în butul greutăților incomenșurabile, ce le întâmpină o asemenea lucrare, a putut face în ramul literaturii enciclopedice un început atât de mulțumitor.

Fascicolul VI, față cu cele premergătoare denotă un nou și însemnat progres; el arată că direcțiunea Enciclopediei, trecută peste greutățile începutului, înaintează cu pași tot mai siguri în realizarea uriașei sale întreprinderi.

Din avizul publicat în fruntea fascicolului amintim, că direcțiunea, renunțând la conlucrarea acelor autori, cari până acum nu i-au trimis manuscrisurile la timp și prin aceasta au împedecat înaintarea mai repede a publicației, ear' editorul instalând o tipografie proprie pentru Enciclopedie, cu începere dela Anul-Nou fasciculele se vor pute publica la intervaluri de 6 săptămâni.

Abonamentele se fac la librăria W. Kraft din Sibiu, ear' pentru România la libr. Müller & Storck în București, și se primesc numai pentru publicația în întreagă (30 fasc.—fl. 30.— sau lei 75.—); prețul de prenumerare se poate plăti însă și în rate pentru câte 5 sau 10 fascicole, a fl. 1.—, resp. lei 2.50 totdeauna anticipativ. Abonaților li-se trimite numai fasciculele plătite înainte.

Conferențe literare în Cernăuți. Comitetul societății filarmonice „Armonia“ din Cernăuți a hotărât să aranjeze în decursul acestei ierni câte două conveniri sociale în fiecare lună. La această hotărâre s'a alăturat și „Clubul tinerimei române“, lucrând astfel împreună. Unele dintre conveniri vor fi cu dans, altele însă fără dans. Cestea din urmă vor consta din conferențe literare, de felul cum sânt și conferențele aranjate la Brașov. Prima convenire socială (fără dans) a fost Joia trecută, la care dl Dr. V. Branisec, directorul ziarului național bucovinean „Patria“ a ținut prima conferență din literatura națională.

Bibliografie.

CĂLINDARUL POPORULUI

— pe anul 1898. —

— Voci din presă. —

Liga Română.

„Dintre multele călindare ce se publică pe fiecare an în Transilvania, acesta este de astă-dată, fără îndoială, cel mai bine întocmit. În afară de partea calendaristică, el cuprinde o mulțime de notițe interesante despre instituțiunile românești de peste munți, o bună alegere de mici nuvele, povestiri, poezii etc. de ale celor mai buni scriitori români, apoi biografii de ale bărbăților frunțași ai poporului român de acolo, o înregistrare foarte bine făcută despre întâmplările mai marcante în chestia națională în curgerea anului trecut, precum și o serie de sfaturi bune în ale economiei.

„Acest călindar poate fi astfel privit ca un „Almanach“ al relațiilor culturale românești de peste munți și este indispensabil pentru toți cei-ce urmăresc cu interes dezvoltarea Românilor din Transilvania.

Musică. An apărut în edițiune tipografică 4 piese muzicale aranjate pentru cor mic de dl Val. Magdu: „Iorghina“, cântec popular de prin părțile ungurene și bănățene (evintet); „Dorule o dorule“, cântec popular de sub podgoriile aradane (evintet); „Inacs“, pe melodia dansului „Pe picior“ din Bănat (sextet) și „Foate verde virplic“ cântec popular de pe șeul Bâsei (evintet). Se află de vânzare la autor în Arad. Prețul unei piese — 25 cr., toate 4 costă 80 cr., plus 5 cr. porto.

VOCI DIN PRESĂ

CASTELUL DIN CARPAȚI. Patria.

„Volumul acesta, care se extinde pe 255 pagini octav mare tiparit pe hârtie fină și cu litere elegante cuprinzând nu mai puțin decât 25 ilustrațiuni interesante, merită de a face parte din biblioteca fiecărui Român. Dl Dr. Dăianu în prefața sa caracterizează foarte nimerit prezentul roman cu următoarele cuvinte; „calități, cum se pot observa și în „Castelul din Carpați“ sânt invențiunea pentru a varia și dramatiza subiectele, observațiunea morală, fondul instructiv științific, care știe întruni plăcutul cu folositorul, și spiritul logic, care potrivește personagiile la situațiunile lor și le menține caracterul lor propriu în tot decursul povestirii. Firul acestor povestiri țese ciudățenii de cele mai minunate, creațiuni ale celei mai vii fantasii, pe care le urmărești cu încordare deosebită și cu o curiozitate de nelvinis. Ele însă nu părăsesc fondul realității sau cel puțin al probabilității, și la sfârșit, ori mai curând, găsești minunilor o deslegare firească prin vre-o regulă de fizică, chemă ori matematică“.

Telegrafatul Român.

„Recomandăm cu toată căldura cetitorilor noștri procurarea și citirea acestei cărți prea instructive pentru noi, și care și în exterior se prezintă foarte frumos.“

„Naționalitatea“. Societatea noastră „Tipografia“ a scos într-o elegantă broșură interesantul studiu de Max Nordau despre „Naționalitate“. Valoarea acestui studiu este cunoscută cetitorilor noștri; limbajul frumos, în care „Rosmarin“ al nostru a știut să-l îmbrace e gustat deja de cetitorii noștri, căci în „Tribuna“ s'a publicat mai întâiu. Vorba era numai, că interesantele observațiuni originale ale genialului autor să nu rămână respirate prin atâția numeri de ziar, ci să fie colectate într'un mănunchiu, mai accesibile la cetit și meditat. Aceasta a implinit-o „Tipografia“ când a retipărit articolul din „Tribuna“ în broșura de față. În estensiune de 40 pagini, tipărite frumos pe hârtie fină, această prețioasă broșură se trimite francat pentru 25 cr. A se adresa la librăria „Tipografiei“ soc. pe acțiuni în Sibiu.

Studii Literare.

Revenim la valoroasa carte a dlui profesor Teodor Raica din Ploesti, pentru-ca să atragem asupra-i atențiunea tuturor cărturarilor noștri, mai ales însă a profesorilor și dascălilor români, dela cari asemenea cărți n'ar trebui să lipsească.

E destul de camdată, să arătăm cuprinsul bogat al acestui volum de peste 160 pagini. El conține: (partea I) un studiu critic intitulat: „O gramatică parodisă“ (pe 54 pagini), apoi: „Veacul al XVI. Limba și literatura Românilor de A. Lupul-Antonescu, asemenea un articol critic. Urmează în fine cel mai bogat și mai interesant studiu: „Codrul frate cu Româniul“ un studiu asupra doinei române, plin de observații originale și frapante, tratat cu mare pricepere în mod științific. Acest tractat are 2 părți: „Colonizarea“ și „descălcare“, și prezintă o lectură foarte mulțumitoare, care deșteaptă în mintea gânditoare mulțime de idei asupra raportului gingaș, ce se manifestă, prin poesia populară, între Român și codrul verde (Frunză verde, ... foaie verde.)

Partea ultimă (IV) a cărții cuprinde un studiu filologic asupra prepoziției „de“. Este o completă monografie a acestei particule așa de deasă și așa de cu multe înțelesuri în limba noastră. Estă titlu acestei părți: Selecțiunea graiului; „de“ ca prepoziție; raporturi casuale; „de“ ca adverb; „de“ ca pronume; „de“ ca conjuncție. Credem, ca și din aceste puține notițe iubitorii de studiul limbii române vor pricepe însemnătatea acestei cărți, care mai are și rara însușire de a fi efînă în raport cu valoarea sa. Costă numai 75 cr., și se poate procura dela librăria societății noastre pe acțiuni „Tipografia“.

Sosiți în Sibiu.

În 27 Dec. n. 1897.

Hotel „Imperatul Romanilor“: Moldovan, preposit cap. din Blaj; Schirmer, voiașor din Brunn; V. Pop, notar din Săcel; E. Raith, sublocotenent din Sebeșul-săsc; C. Lang din Timișoara, I. Biro din Cluj, B. Stern din Viena, E. Deutsch din Budapesta, comercianți.

Hotel „Meltzer“: E. Schuster cu familia, din Raghinul-săsc, A. Katze din Dej, privatieri; V. Greavu, învețator din Topârcea; A. Bauer cu soția, comerciant din Viena.

Hotel „Habermann“: K. Plesch, oficial din Szentes

Teatrul orașenesc în Sibiu.

Marți, 28 Dec. n.

Helgas Hochzeit.

Comedie în 4 acte, de F. de Schöthan și Koppel-Elfeld.

Inceputul la 7 ore seara.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 26 Dec. n. 1897.

Table with multiple columns: Săminte, Prețul per 100 chilogr., etc. Rows include Grâu, Bântânesc vechiu, Grâu dela Tisa, etc.

Cursul pieții din Sibiu.

Table with columns: Hartie-monetă română, Camp, 9.47 vând, 9.52. Rows include Lire turcești, Imperiale, etc.

Bursa de Budapesta.

Table with columns: Renta de aur ung. 6%, 100.25. Rows include Renta de aur ung. 4%, Impmuntul căilor ferate ung., etc.

Bursa de Viena.

Table with columns: Renta de aur 6%, 122.20. Rows include Renta ung. v. c. 4%, Impmuntul căilor ferate ung., etc.

Bursa de București.

Table with columns: Din 18 Decembrie v. — 4 ore p. m., Casa. Rows include Renta rom. per 1875 5%, Renta română amort. 5%, etc.

Schimb:

Table with columns: Londra 3 luni, cek, Berlin 3 luni, cek, Viena, cek, Agio.

Pentru redacție și editură responsabil: Petru Simion. Proprietar: Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. K. Dressandf.

# Marea loterie de clase

reg. ung. privilegiată.

**Consignația**  
celor 43.000 de câștiguri în bani ale  
loteriei de clase ung.,  
care negreșit trebuie să se decidă în  
cele 4 trageri de clase următoare.  
Cel mai mare câștig conform ș-lui 9  
din planul oficios în cas norocos face  
**1.000.000**  
**Un milion** coroane.

Câștiguri speciale:

	coroane	coroane
1 premiu	600.000	600.000
1 câștig	400.000	400.000
1 "	200.000	200.000
2 " à	100.000	200.000
1 "	90.000	90.000
1 "	80.000	80.000
1 "	60.000	60.000
1 "	40.000	40.000
5 "	30.000	150.000
6 "	20.000	120.000
3 "	15.000	45.000
29 "	10.000	290.000
65 "	5.000	325.000
424 "	2.000	848.000
750 "	1.000	750.000
1210 "	500	605.000
31700 "	200	6.340.000
3900 "	170	663.000
4900 "	130	637.000
43000 câștiguri și 1 premiu	12.443.000	

Tragerea clasei a treia a marelui loterii  
de clase reg. ung. priv. se ține în

**4 și 5 Ianuarie 1898**

și trebuie îndată în c'asele următoare să vie  
la decideră câștigurile cele mari. Conform  
listei alăturate sunt de a se trage în cele 4  
clase următoare 43.000 câștiguri din 93.000  
losuri și în cas norocos cel mai mare câștig face

**un milion** coroane

cel mai mic **una sută trei-zeci**  
**coroane.**

Depunerile fac:

pentru un los întreg al clasei III. fl. 32.—  
" " jumătate " " " 16.—  
" " pătrar " " " 8.—  
" " optar " " " 4.—

și se expediază pe lângă rambursă sau trimi-  
terea anticipativă a sumei.

Tragerile se supraveghează de cătră st it  
și listele de trageri se trimit fiecărui partici-  
pant al nostru după tragere. [2709]1—4

Comisiuni rog să 'mi-se trimită cel mult  
până în 4 Ianuarie.

**Török A. és Társa,**

Colector principal al loteriei de clase reg.  
ung. priv.

Budapesta, Bulevardul Vațului nr. 4.

Nr. 20229/1897 mag.

[2745] 2—2

## Publicațiune.

Marți, în 4 Ianuarie 1898, la 9 ore ma-  
nă de amiază, se ține la oficiul orașenesc de  
edile, str. Spinarea Cănelui nr. 1, licitațiunea  
verbală pentru asigurarea prestațiunii de tran-  
sport alor circa 200 stânjini cubici (Meter-  
kletter) de lemne de stejar pentru foc și alor  
65 butuci de lemne de stejar pentru clădiri  
din Dumbrava-Sibiului (Jungenwald) în ma-  
gazinul orașenesc de lemne, respective la  
joagărul orașenesc.

Liferarea lemnului are să se facă cel  
mult până în 1 Martie 1898.

Condițiunile mai deaproape se pot ceti  
la oficiul orașenesc de edile, unde se primesc  
și eventualele oferte în scris până la incepu-  
tul licitațiunii.

Sibiu, la 22 Decembrie 1897.

Magistratul.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Au eșit de sub tipar și se află de vânzare:

**Chestiunea**

**Română**

**în Roma.**

Conferența

domnului

**Roberto Fava.**

Prețul numai 20 cr.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

**Cartea**

**Stuparilor**  
**săteni**

de  
**Romul Simu, învățător.**

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiului“.

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei  
cărți folositoare a umplut un gol sâdnic simțit  
în literatura stuparului. B-oșura este scrisă  
de un frunț învățător, stupar priceput. Ea  
tracesează pe scurt tot de ce are trebuință un  
stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii  
pentru școlile noastre de tot soiul.  
Se vinde la

„Tipografia“,

societate pe acțiuni în Sibiu.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

**Poesiile**

mult iubitelui și originalului poet  
**George Coșbuc,**

se află de vânzare la „Tipografia“, pe lângă  
prețurile originale și anume:

„Balade și Idile“ (editura Librăriei Socec  
& Comp., 1893) . . . . . fl. 1.50.  
„Fire de tort“, versuri (ca continuare la „Ba-  
lade și Idile“), editura Librăriei C. Sfetea,  
1896 . . . . . fl. 1.25.  
La comanda, care sunt a se adresa „Ti-  
pografie“, soc. pe acțiuni în Sibiu, este de  
a se adăuga pe lângă prețul vol. și 5 cr.  
porto pentru 1 volum.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de  
**George Barițiu.**

Monumentalul op al regretatului nostru isto-  
ric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe  
200 ani din urmă“, se poate procura de acum  
cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șese  
florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Aceasta carte n'ar fi iertat să lipsească din  
casa nici unui bun Român.

## „Numai scurt timp“.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că am acvitat  
prin cumpărare depositul de mărfuri — **masa de concurs** —  
după Demeter Anton, Piața-mică nr. 2, și sunt în poziția a-1  
pune la dispoziția onoraților mei mușterii cu prețuri foarte ieftine.

Îmi iau voe totodată — cu atât mai mult cu cât aceasta  
vânzare de mărfuri ține numai până la finea lunii curente —  
a invita cu toată stima pe onoratul public la aprovizionare cu cumpă-  
rări pentru apropiatele sărbători de Crăciun și Anul-Nou, reco-  
mandându-mă sunt

cu toată stima

**G. M. Kleisch.**

[2564] 12—

## Publicațiune.

Prima loterie de clase ung. privil.

Reinoirea la a treia clasă are să  
se facă de cătră posesorii losurilor  
clasei a doua pe lângă plata de

fl. 16.— 8.— 4.— 2.—

pentru los întreg, jumătate, pătrime, optime  
până cel mai târziu în 28 Decembrie a. c.

Losurile pentru clasa a treia a căror  
tragere are loc deja la 4 și 5 Ianuarie  
1898, costă conform planului oficial

fl. 32.— 16.— 8.— 4.—

los întreg, jumătate, pătrime, optime

Colectorul principal subsemnat roagă  
pentru comande momentane, pentru ca co-  
mandele să fie efectuate cu pricepere, întru  
cât ajunge provizia. Împărțirea losurilor  
în  $\frac{1}{8}$ ,  $\frac{1}{4}$ ,  $\frac{1}{2}$  și  $\frac{1}{1}$  face posibil fiecă-  
ruia, de a-și încerca norocul după impre-  
jurările sale. Cu o sumă corăspunzătoare  
stărilor de avere se poate împărtași du-  
rabil ficine cu șanse însemnate de această  
loterie, care are loc sub controla statului,  
poate fi numai recomandată în ori-ce mod.  
La depuneri așa limitate jocul își perde  
pericolul și oferă și puștilor părtași po-  
sibilitatea de a ajunge la avere.

**Mészáros Miklós,**

colector principal al loteriei de clase ung. priv.

Budapesta, V., Nádor utca 5, cutia poștei 237.

Adresa telegr.: Mészáros Europa, Budapest.

Până la finea  
loteriei.

vin la sortire afară de

aceea în cas norocos

**1.000.000 cor.**

(un milion).

Special:

1 à 600.000 cor.

1 à 400.000 "

1 à 200.000 "

1 à 100.000 "

1 à 90.000 "

1 à 60.000 "

1 à 40.000 "

3 à 30.000 "

5 à 20.000 "

2 à 15.000 "

25 à 10.000 "

60 à 5.000 "

416 à 2.000 "

740 à 1.000 "

1140 à 500 "

cu totul 2.900 câ-

știguri principale și

31.700 câștiguri prin-

cipale à 200 coroane.

Plan oficial trimitem

gratuit. L stele oficiale

de câștiguri se trimit

interesatorilor prompt

în 8 zile după tragere.

## „Castelul din Carpați“ — compactat!

Excelentul roman  
de  
**Jules Verne,**

„Castelul  
din  
Carpați“

— Roman din viața poporului românesc din Ardeal —  
volum elegant, cu 26 ilustrațiuni  
admirabile, compactat cu lux  
strălucitor, este

cel mai  
bun cadou.

Prețul 2 fl.

(Plus porto postal 10 cr. Recomandat 20 cr.)

Acest volum decorează ori-ce salon și e o podoabă a bibliotecii.

DE CRĂCIUN...

— Poesie ocașională. —

De Crăciun, de Anul-Nou,

Cel mai potrivit cadou,

Pentru dame și bărbați,

Pentru tineri și bătrâni,

Pentru toți frații Români,

E: — „Castelul din Carpați“.

Librăria „Tipografie“,

societate pe acțiuni în Sibiu.

## În atențiunea cumpărătorilor de cărți.

Mulți dintre onorații noștri cărturari ne cer ca să le  
trimitem câte o carte, ori două, cu rambursă (Postnach-  
nahme — utánvét). În interesul bine priceput al publicului  
ne luăm voe a face atenți la marile spese împreunate cu  
acest fel de comande. O carte cumpărată pe această cale  
costă totdeauna cu 25—30 cr. mai mult, decât dacă se tri-  
mite prețul cărții înainte printr'o asignație postală.

Rugăm deci pe toți cei-ce fac comande de cărți,  
al căror preț îl pot ușor afla, ca în propriul lor interes să  
trimeată banii înainte și să nu întrebuițeze felul de  
comandă cu ramburse, așa de păgubitor pentru public.

La comanda, pe lângă prețul cărții să se adăugă și  
porto postal pentru trimiterea sub bandă, ear' dacă vor  
să fie și mai siguri, și taxa de recomandare, care este  
totdeauna 10 cr.

Librăria „Tipografie“,  
soc. pe acțiuni, Sibiu.